

Head isad,
Armsad Eesti pered!

Inimene jõuab elu jooksul kokku puutuda viie põlvega oma suguvõsast. Algusaastail näeb ta kahte sugupõlve endast eespool - vanemaid ja vanavanemaid. Elu lõpupoole veel kahte järele tulemas - oma lapsi ja lapselapsi. Paraku pole kõigile seda keskmist õnne antud. Nagu kirjutas Juhan Viiding:

"Üks korralik pere ei taha
et minnakse salaja
siis lõunat ei saada teha
liha kooke ja kala ja
Mu isa läks kodunt välja
kümme aastat tagasi
seni ajani pole
ta saabunud tagasi."

Juhan Viiding oli 14-aastane, kui ta isa kodust läks, et mitte kunagi tagasi tulla.

Karl August Hindrey oli kolm-neli aastat vanem, kui temaga juhtus seesama, nagu ta oma "Elukroonikas" kirjutab:

"Jõin kohvi, siis tuli Kitzberg meile külla, August Kitzbergi möldrist vend. Jõi kohvi kaasa ning läksime siis kahekesi papat vaatama. Papa aga hingas iseäraliselt, silmad olid tal pool kinni, kuid nagu kohe nägin, tardumas. Kitzberg küsis, kas ta teda ära tunneb. Pikaldaselt ja kaugelt sügavalt, nagu rinnakoopast, tuli vastus, nii nagu oleks hääl külmetanud ja kinni, ilma ühegi liigutusega näos ja silmi avamata: "Häälest tunnen," Need olid ta viimased sõnad./---/

Siis olin ma linalaka seljas ja kihutasin Ruhja kiriku poole, et kella lüüa lasta. Mul oli kerge. Mul oli nii ütlemata kerge. Teadsin, et oma kohut kõik aeg olin täitnud, teadsin, et papa minus teisi külgi ka oli näinud kui neid, mis temale ainult meelepaha olid teinud. Ja teadsin, et ta minuga oli

seesmiselt ära leppinud, kuigi mitte midagi ei olnud rääkinud. Ei olnud ju rääkimine meievaheliseks viisiks."

Eesti statistika kurvad, ent kõigutamatud faktid kinnitavad, et Eesti peredes on just isasid kõige vähem. Eks sellest algab ka lastepuudus. Isasid lahkub perede juurest mitmesugustel põhjustel, mitte ainult surmaga. Kuid mis ka põhjus poleks, igal juhul võtab see võimaluse "lõunat teha" või "seesmiselt leppida" või rääkida - ka siis, kui rääkimine pole omavaheliseks viisiks.

Häirekellade esimesi lööke on kuulda 31- kuni 32-aastaste hulgas, kus naiste arv hakkab meeste arvu ületama. Vanusevahemikus 40-50 aastat on Eestis juba iga kümne naise kohta üheksa meest. Mida edasi, seda nukramaks, sest järgmises kümnendis, ehk 50- kuni 60-aastaste seas on iga kümne naise kohta alles veel vaid kaheksa meest.

See tähendab, et sõltumata peremoraalist, abielude ja lahutuste arvust ei tule Eestis kuidagi välja seda, et kõigile lastele kuni täiskasvanuks saamiseni ema kõrvale ka isa jätkuks.

Oleks ebaõiglane väita, et ühiskond pole probleemi teadvustanud ning selle vastu midagi ette võtnud. Meeste enneaegse lahkumise vastu on suunatud mitmeid riiklikke kampaaniaid ja programme, alustades liiklusjärelvalvest, narkoennetusest või lõpetades iga-aastaste üleriigiliste südame- ja vähinädalatega. Mõningase lihtsustusena võib öelda, et isegi ülemaailmne finantskriis töötab praegu Eesti meeste tervise huvides - sest võidujooks uute ja aina kallimate asjade järele on vähemasti ajutiselt peatunud ning selle asemel, et ületundidega kasvavat ostuvajadust rahaliselt toita, võib mees hoopis lastega tegelda ja kodus istuda. Või - nagu statistika räägib - iga päev tervelt neli tundi teleka ees veeta...

Mis meid üldse ostupalavikuni viis? Eks ikka soov olla naabrist parem, olla rahas mõõdetavates väärtustes üle keskmise. Pole ju kuigi raske laiendada seda arusaama elukvaliteedile tervikuna, sealhulgas elueale. Peaaegu igaüks peaks ju soovima elada vanemaks kui statistika pakub keskmiseks elueaks. Vähemalt samavõrra, kui ta tahab endale keskmisest suuremat palka.

Seda, kumb elab vanemaks, ei saa naabriga iga päev võrrelda ja mõõta, kuid sihti seades polegi naabrit ilmtingimata vaja. Piisab, kui teada, et sünnihetkel pakutakse mehe keskmiseks elueaks tänavu 67,1 aastat, naistele aga 78,7. Selline allajäämine võiks ju meheau pihta käia küll?

Kui iga eesti mees sõnastaks endale ülesandeks esmalt püüda ületada meeste keskmist vanust (nagu eelpool ütlesin oleks see sama lihtne kui eesmärk teenida riigi keskmisest palgast rohkem) ja seejärel püüda jõuda naiste keskmise vanuseni, küllap hakkaks siis ka meeste keskmine eluiga tõusma.

Sest me oleme sihikindel rahvas ja reeglina me oma eesmärgid ka saavutame. Mis aga eriti oluline - et vähemasti need meeste hulgas, kes on ühtlasi ka isad, võivad saada tohutut tuge ja lisamotivatsiooni oma lastelt.

Sestap pakun tänase päeva puhul ka loosungi lastele, mida oma isadele igal õhtul üle korrata: "Üle keskmise vahva isa elab üle keskmise vanaks". Siis oleks tal rohkem aega, mida oma lastega veeta. Rohkem aega ka iseendale. Omaenda elule. Sõpradele. Seiklustele. Spordile.

Iga laps tahab ja usub, et just tema isa on see super-mees. Ja kes tahakski oma lapse soovile vastuseks öelda, et on kõigest keskpärane või alla keskmise isa?

Jõudu ja õnne teile!

Head isadepäeva!